

UNA EXPERIÈNCIA DE FOMENT D'APRENENTATGE AUTÒNOM

Autor: Enrico Mora
Departament: Sociologia
Centre: Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia
E-mail: enrico.mora@uab.cat

RESUM DE L'EXPERIÈNCIA

En aquesta comunicació presentem les característiques i principals resultats obtinguts de la introducció de processos de treball autònom i d'avaluació continua en l'assignatura Estructura Social per a alumnat de la carrera d'Antropologia Social i Cultural. L'interès d'aquesta experiència rau en descriure en detall el procés que ha orientat el treball autònom de l'alumnat, assenyalant les seves fites i les seves dificultats. Descriuim el procés planificat i la seva realització, assenyalant quines competències són les que més ha estimulat aquesta forma d'aprenentatge i alhora la dedicació que ha exigit al professorat i a l'alumnat. Adjuntem exemples dels diversos materials amb els quals s'ha organitzat el treball autònom, així com les diverses guies d'avaluació. S'ha volgut establir una estreta i concreta vinculació entre les explicacions realitzades a classe, l'aprenentatge en aula i fora, i el sistema d'avaluació. La traducció del procés d'aprenentatge en puntuació només es va realitzar al final de curs. En aquest sentit es va aplicar una avaluació continua on els errors i confusions típiques de qualsevol procés d'aprenentatge no eren penalitzats, sinó reconduïts a la seva correcció i superació a través de les tutories. Així es va prestar especial cura en no convertir l'avaluació continua en una successió de petites activitats avaluable per si mateixes i representatives d'una proporció de la nota final.

PARAULES CLAU

Treball autònom; avaluació continua; estructura social

ABSTRACT

In this communication we show the characteristic and main results obtained from the introduction of autonomous work processes and continuous evaluation in the subject of Social Structure for students of the Social and Cultural Anthropology Degree. The interest of this experience ends up on describing in detail the process that has orientated the autonomous work of the students, pointing out their successes and their difficulties. We portray the planned process and its realization, pointing out which competences have been more stimulated. In addition we show the dedication that it has required to the teaching staff and to the students. We attach examples of the several materials with which the autonomous work have been organized, as well as the several guides of evaluation. It has been wanted to establish a narrow and concrete linking among the

explanations carried out in class, the learning in classroom and out of, and the system of evaluation. The translation from the learning process in score was only carried out in the end of course. In this sense was applied a continuous evaluation where the errors and typical confusion of any learning process were not penalized, but were taken back to their correction and improvement through the tutorship. Special care was loaned on not converting the continuous evaluation in a succession of small evaluable activities representative of a proportion of the final note.

KEY WORDS

Autonomous Work; Continuous Evaluation; Social Structure

ÀMBIT GENERAL D'INTERÈS DE LA INNOVACIÓ

L'interès de la innovació docent que exposem en aquest article rau en els següents elements:

- a) presentar una experiència d'innovació docent en l'àrea d'Estructura Social atenta a l'aprenentatge per competències.
- b) concretar aquesta experiència en els seus detalls, per fer-ne visible els encerts i les dificultats.
- c) valorar l'impacte d'aquesta experiència en l'aprenentatge de l'alumnat i del professorat.

DESENVOLUPAMENT

1. Objectius

- a) Descriure el procés de treball autònom i la seva avaluació introduït de forma experimental en l'assignatura Estructura Social de la titulació d'Antropologia Social i Cultural en funció de les competències que desenvolupa.
- b) Descriure la planificació del procés d'aprenentatge i avaluació i la seva dinàmica basada en l'error.
- c) Indicar les dedicacions que calen per part de l'alumnat i el professorat.
- d) Presentar alguns exemples de la guia d'orientació del procés de treball i d'avaluació.
- e) Indicar els principals resultats obtinguts.

2. Descripció del treball

L'experiència que presento a continuació s'emmarca en l'assignatura Estructura Social de la titulació d'Antropologia Social i Cultural. L'assignatura forma part de l'àrea de coneixement de Sociologia. Es tracta d'una assignatura present en diverses titulacions de l'àmbit de les ciències socials, i és central en la titulació de Sociologia.

En el cas de la titulació d'Antropologia Social i Cultural, l'assignatura constitueix la via d'acostament a la sociologia. Per tant té una vocació introductòria i on els objectius principals són:

- a) familiaritzar els i les estudiants d'Antropologia Social i Cultural amb les principals aportacions de la sociologia sobre els processos d'estructuració de la desigualtat social;
- b) analitzar les diferents aproximacions teòriques als eixos d'estructuració de la desigualtat (especialment els de classe, gènere i edat) i la seva aplicació empírica a la realitat catalana i espanyola, en el marc històric de les societats capitalistes patriarcales occidentals.

Fins a la introducció de l'experiència objecte d'aquesta comunicació, els aprenentatges estaven bàsicament enfocats en desenvolupar les competències de tipus cognitiu. Arrel

les reformes que està impulsant la implementació que estem fent de EEES, i la revisió dels objectius de les assignatures en clau de competències, s'ha fet evident la necessitat de reformular el sistema d'aprenentatge i per tant d'avaluació per tal de potenciar algunes competències que no eren explícitament preses en consideració. En última instància, hi havia i hi ha el desig de poder bastir un aprenentatge significatiu per a l'alumnat que depassi la pròpia assignatura. En aquesta direcció, les competències que es pretenen desenvolupar en l'assignatura són les següents:

Competències	Indicadors
Descripció i observació de la realitat social	Determinar les variables descriptives d'un fenomen
Interpretació, anàlisi i síntesi de la realitat social	Reconèixer i aplicar conceptes propis de la disciplina
	Elaborar mapes conceptuals i de coneixement
	Operar amb dades d'investigació
Raonament crític	Argumentar des de diferents perspectives teòriques i ideològiques
	Ser capaç de contrastar fonts d'informació
Reconeixement de la complexitat dels fenòmens socials	Reconeixement de les desigualtats de classe, gènere i ètnia i dels factors que les provoquen i les modulen
	Capacitat per a situar l'estructura social espanyola i catalana i les seves dimensions en un context global
	Habilitat per a identificar, contextualitzar i relacionar les diferents dimensions de l'estructura social
Treball en equip	Potenciar la capacitat de treballar amb els altres
	Saber treballar en entorns diversos
Aprentatge autònom	Potenciar l'habilitat de saber planificar el temps
	Capacitat per a comparar i relacionar conceptes i perspectives a partir de la cerca i anàlisi de fonts documentals
	Estimular l'adquisició de responsabilitats a través de mètodes de treball actiu
	Reconeixement dels propis límits i estimular el seu eixamplament
Comunicatives	Saber argumentar i estructurar amb coherència un discurs tant a nivell oral com escrit
	Habilitat en l'ús de les pautes de correcció acadèmica en la presentació escrita d'un text.
Compromís ètic i democràtic	Basar la intervenció política i social en valors respectuosos amb els drets humans i amb el medi ambient

Quadre 1: Competències i indicadors de l'assignatura Estructura Social de la titulació d'Antropologia Social i Cultural

El procés d'aprenentatge autònom amb el que s'ha pretès desenvolupar aquestes competències, a excepció de la última, ha estat el de la elaboració d'un treball d'investigació exploratori. L'elaboració d'aquest tipus de treball té per finalitat aplicar empíricament, des de la teoria, els diferents temes tractats al llarg del curs. Es pretén que cada estudiant vinculi des de l'experiència els recursos teòrics amb l'anàlisi empírica. Es presta especial interès en estimular l'anàlisi d'una realitat empírica a través dels múltiples eixos de desigualtat social analitzats al llarg del curs. Per fer-ho cal operativitzar els continguts teòrics de les lectures obligatòries i de les específiques. L'operativització orienta l'obtenció de les dades secundàries necessàries per a bastir empíricament la investigació. La part empírica es fonamenta sobre dades secundàries (no es realitza treball de camp específic).

El treball d'investigació exploratori es duu a terme en equip i està organitzat en diverses fases per tal de facilitar el seguiment del procés d'aprenentatge i l'autonomia de l'estudiant. El treball consta de 6 fases. Per a resoldre cada fase cal operativitzar les lectures obligatòries corresponents i les específiques (que buscarà cada equip); buscar dades en funció dels eixos operatius, redactar un informe parcial que connecti els elements teòrics i els empírics (veure el quadre següent). S'ha establert un ordre de dependència entre les fases, de tal manera que si no és resol satisfactòriament una no es pot seguir amb la següent.

Fase	Descripció
1) Elaboració i definició de l'àmbit d'estudi	El primer pas del treball d'investigació és el de construir el propi àmbit d'estudi sobre el qual l'equip treballarà durant tot el curs. La finalitat és definir conceptualment el tema escollit i concretar-ne l'abast temàtic, temporal i espacial així com l'univers d'anàlisi.
2) Contextualització de l'àmbit d'estudi	A partir de la definició conceptual i de l'abast elaborat en la fase anterior es realitza una contextualització de l'àmbit d'estudi. No es tracta d'estudiar les temàtiques proposades en elles mateixes, sinó indicar les principals característiques històriques, institucionals i socioeconòmiques de l'àmbit d'estudi on aplicar els eixos d'anàlisi de la desigualtat social.
3) Eix d'anàlisi I: Classes i Estrats socials	Aplicar a l'àmbit d'estudi l'eix d'anàlisi de la desigualtat social que es centra en les classes i estrats socials. Amb aquesta finalitat, operativitzar les lectures obligatòries pertinents i les específiques per a obtenir dimensions que orientin l'obtenció de les dades secundàries.
4) Eix d'anàlisi II: Sexe i Gènere	Aplicar a l'àmbit d'estudi l'eix d'anàlisi de la desigualtat social que es centra en el sexe i el gènere. Amb aquesta finalitat, operativitzar les lectures obligatòries pertinents i les específiques per a obtenir dimensions que orientin l'obtenció de les dades secundàries.
5) Eix d'anàlisi III: Edat i Edat social	Aplicar a l'àmbit d'estudi l'eix d'anàlisi de la desigualtat social que es centra en l'edat. Amb aquesta finalitat, operativitzar les lectures obligatòries pertinents i les específiques per a obtenir dimensions que orientin l'obtenció de les dades secundàries.
6) Versió final del treball d'investigació i característiques formals	Presentar de forma definitiva l'anàlisi dels diversos eixos de desigualtat social aplicats a l'àmbit d'estudi, organitzat en un informe final.

Quadre 2: Fases del treball d'investigació exploratori

3. Metodologia

Un element bàsic del seguiment es identificar per part del professorat els errors que fa l'alumnat, donar les orientacions necessàries per a resoldre els errors i, finalment, l'alumnat produir una nova versió corregida de l'activitat. Aquest bucle es repeteix tantes vegades quantes calguin per assegurar que cada equip assoleix una suficiència en el resultat. És un sistema que no posa nota en les fases d'elaboració de la investigació, sinó en el resultat final i al conjunt del procés d'elaboració seguit. Afrontar i resoldre els errors esdevé una fita fonamental en aquest sistema (veure diagrama 1).

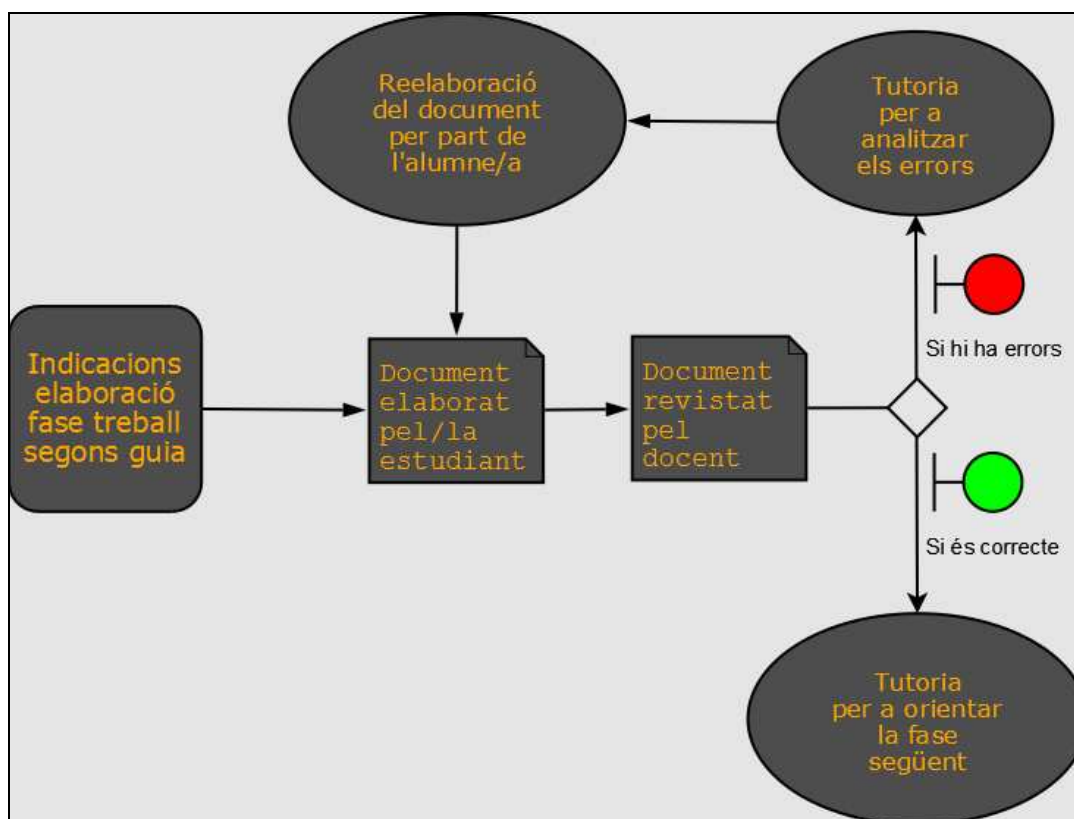

Diagrama 1: Procés de seguiment de l'aprenentatge

Un element central que fomenta l'autonomia és la guia que orienta la elaboració del treball (les persones interessades en disposar de la guia completa, que per raons d'espai no s'inclou en aquesta comunicació, es poden posar en contacte amb mi al correu enrico.mora@uab.cat). La guia dóna prous elements per a que cada estudiant pugui saber que és el que s'ha de fer en cada fase, que se'n espera i què serà avaluat. La guia permet tenir un coneixement global del treball i dels procediments que caldrà seguir al llarg del curs. Més enllà d'una breu presentació, queden a iniciativa de l'alumnat demanar clarificacions, resoldre dubtes, etc.

3 EIX D'ANÀLISI I: CLASSES I ESTRATS SOCIALS

OBJECTIU

Aplicar a l'àmbit d'estudi l'eix d'anàlisi de la desigualtat social que es centra en les classes i estrats socials.

Amb aquesta finalitat, operativitzar les lectures obligatòries pertinents i les específiques per a obtenir dimensions que orientin l'obtenció de les dades secundàries.

QUADRE 2: TEXTOS OBLIGATORIS CLASSES I ESTRATS SOCIALS

1	Marx, K. 1975 (1867). «Capítulo XXIV: La llamada acumulación originaria» A: <i>El capital. Crítica de la economía política. Libro primero</i> . Vol. 3. Madrid: Siglo XXI. P. 891-954
2	Weber, M. 1972. «Clases, status, partido» A: Gerth, H.H., Wright Milles, C.(Comp.) 1972. <i>Ensayos de Sociología Contemporánea</i> . Barcelona: Martínez Roca. P. 221-240
3	Davis, K., Moore, W.E. 1972. «El continuo debate sobre la igualdad. Algunos principios de estratificación.» A: Bendix, R., Lipset, S. <i>Clase, status y poder</i> . Madrid Fundación Foessa. P. 155-70.
4	Text transversal a tots els eixos: Willis, P. 1988 (1978). <i>Aprendiendo a trabajar</i> . Madrid: AKAL. AKAL Universitaria, 118. Llibre sencer

Gràfic 2: Exemple de la guia del treball d'investigació exploratori: Elaboració de la fase III. Activitats a realitzar.

ACTIVITATS A REALITZAR (I/II)

Per l'àmbit d'estudi realitzeu les activitats que s'indiquen a continuació:

- Elaborar per a cada lectura obligatòria (quadre adjunt) les dimensions d'anàlisi.

El grup haurà de presentar una proposta conjunta per a cada lectura.

- A partir de l'operativització anterior, proposar un conjunt de dimensions d'anàlisi que orientin l'aplicació empírica a l'àmbit d'estudi. Les dimensions han d'orientar la concreció de les dades secundàries a buscar i la seva interpretació. Fonamentar l'aplicació en les referències bibliogràfiques (indicar-les segons el sistema de citació *Cognom Autor/a, Any*).

El grup haurà de presentar una proposta conjunta.

ACTIVITATS A REALITZAR (II/II)	<p>Per l'àmbit d'estudi realitzeu les activitats que s'indiquen a continuació:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Buscar recerques empíriques i dades secundàries (per exemple, a partir de fonts estadístiques, fons orals, etc.) referides a les classes i estrats socials segons les dimensions establertes a partir de les lectures obligatòries i que siguin pertinents a l'àmbit d'estudi establert. <p><i>Cada membre del grup haurà de presentar com a mínim 2 recerques; així, per exemple, un grup de 3 persones n'haurà de presentar, com a mínim, 6 en total (o que s'hi aproximïn).</i></p> <p><i>Pel que fa a les dades secundàries, aquestes han de provenir de les mateixes recerques consultades i de fonts de dades secundàries. La quantitat de dades dependrà dels eixos establerts en el treball.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaborar l'aplicació. <p><i>El grup haurà de presentar una proposta conjunta.</i></p>
---------------------------------------	---

Gràfic 3: Exemple de la guia del treball d'investigació exploratori: Elaboració de la fase III. Documentació que cal lliurar i termini de lliurament

DOCUMENTACIÓ QUE CAL LLIURAR	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lliurar en versió impresa l'aplicació. Indicar la referència bibliogràfica de cada recerca consultada. Extensió aproximada 7 pàgines. ▪ Lliurar en versió impresa l'operativització de les lectures obligatòries. ▪ Adjuntar còpia en paper de les recerques consultades. ▪ Adjuntar en un fitxer de Word (o txt) la llista de referències bibliogràfiques de les recerques consultades (cal encapçalar el document amb els Cognoms i Nom dels membres de l'equip i el tema del treball d'investigació)
TERMINI	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 19/04/2007 ▪ En mà a classe, o ▪ Suport Logístic de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia (amb el segell del dia, o anterior) durant el seu horari d'atenció al públic.

Addicionalment a la guia, es disposen de guies d'avaluació. Les que fan referència al procés, consisteixen en fitxes on el professor anota les impressions que recull del procés de treball de cada equip així com les seves dedicacions, per intentar recollir evidències d'aquelles competències més difícils d'objectivar. En canvi, pel que fa a l'avaluació del resultat del procés, es disposa d'una guia força sistematitzada que recull els requisits expressats en la guia del treball. Ara be, això no vol dir que totes les competències que es volen desenvolupar en el curs quedin avaluades a través d'aquesta guia. I això és així, perquè determinades competències no es poden traduir en una nota directament, sinó que en són subproductes sobre els quals es discuteix, es parla i s'arriben a acords entre docent i alumant, en el marc de les tutories.

Així doncs, des d'aquest punt de vista, el que rep una puntuació detallada és el resultat final, el producte elaborat. En canvi, la valoració del procés és, com hem dit, resultat de les anotacions qualitatives del professor i de les consideracions i valoracions del propi alumnat implicat. En el següent gràfic s'exemplifica la guia d'avaluació de l'informe final.

Gràfic 4: Exemple de la guia d'avaluació de l'informe final del treball d'investigació exploratori. Aspectes formals

AVALUACIÓ TREBALL INVESTIGACIÓ		PUNTS																										
TOTAL		10																										
ASPECTES FORMALS		PUNTS																										
Portada		0,25																										
<table border="1"> <tr><td>Títol del treball</td><td></td><td rowspan="7">Comentari</td></tr> <tr><td>Cognoms i nom de cada membre del grup en ordre alfabètic</td><td></td></tr> <tr><td>Data</td><td></td></tr> <tr><td>Nom de l'assignatura</td><td></td></tr> <tr><td>Nom de la titulació</td><td></td></tr> <tr><td>Nom i cognoms del professor</td><td></td></tr> <tr><td>La informació ha d'aparèixer en la part dreta inferior de la portada</td><td></td></tr> </table>	Títol del treball		Comentari	Cognoms i nom de cada membre del grup en ordre alfabètic		Data		Nom de l'assignatura		Nom de la titulació		Nom i cognoms del professor		La informació ha d'aparèixer en la part dreta inferior de la portada														
Títol del treball		Comentari																										
Cognoms i nom de cada membre del grup en ordre alfabètic																												
Data																												
Nom de l'assignatura																												
Nom de la titulació																												
Nom i cognoms del professor																												
La informació ha d'aparèixer en la part dreta inferior de la portada																												
Estructura		0,5																										
<table border="1"> <tr><td>Índex</td><td></td><td rowspan="7">Comentari</td></tr> <tr><td>Introducció</td><td></td></tr> <tr><td>Apartats</td><td></td></tr> <tr><td>Conclusions</td><td></td></tr> <tr><td>Bibliografia</td><td></td></tr> <tr><td>Annexos</td><td></td></tr> </table>	Índex		Comentari	Introducció		Apartats		Conclusions		Bibliografia		Annexos																
Índex		Comentari																										
Introducció																												
Apartats																												
Conclusions																												
Bibliografia																												
Annexos																												
Numeració pàgines			0,25																									
<table border="1"> <tr><td>Numeració les pàgines del treball a excepció de la portada (extensió aprox. de 35 p.)</td><td></td><td rowspan="2">Comentari</td></tr> <tr><td>Numeració annexos</td><td></td></tr> </table>	Numeració les pàgines del treball a excepció de la portada (extensió aprox. de 35 p.)		Comentari	Numeració annexos																								
Numeració les pàgines del treball a excepció de la portada (extensió aprox. de 35 p.)		Comentari																										
Numeració annexos																												
Elaboració bibliografia i fonts de dades		0,5																										
<table border="1"> <tr><td>Referència completa dels textos segons els sistemes estàndard de citació bibliogràfica</td><td></td><td rowspan="3">Comentari</td></tr> <tr><td>Citació en el text segons els criteris estàndards</td><td></td></tr> <tr><td>Fonts en taules i gràfics</td><td></td></tr> </table>	Referència completa dels textos segons els sistemes estàndard de citació bibliogràfica		Comentari	Citació en el text segons els criteris estàndards		Fonts en taules i gràfics																						
Referència completa dels textos segons els sistemes estàndard de citació bibliogràfica		Comentari																										
Citació en el text segons els criteris estàndards																												
Fonts en taules i gràfics																												
Expressió i ortografia		1																										
<table border="1"> <tr><td>Expressió escrita correcta</td><td></td><td rowspan="2">Comentari</td></tr> <tr><td>Ortografia correcta</td><td></td></tr> </table>	Expressió escrita correcta		Comentari	Ortografia correcta																								
Expressió escrita correcta		Comentari																										
Ortografia correcta																												
Format del document		0,5																										
<table border="1"> <tr><td>Format unitari de tot el document</td><td></td><td rowspan="2">Comentari</td></tr> <tr><td>Format amb llegendes de les taules i/o gràfics</td><td></td></tr> </table>	Format unitari de tot el document		Comentari	Format amb llegendes de les taules i/o gràfics																								
Format unitari de tot el document		Comentari																										
Format amb llegendes de les taules i/o gràfics																												
Annex operativitzacions documents		Condicció																										
<table border="1"> <tr><td colspan="5">Lectures obligatòries:</td><td rowspan="5">Comentari</td></tr> <tr><td>Marqués</td><td>Marglin</td><td>Weber</td><td>Scott</td><td>Izquierdo</td></tr> <tr><td>Berger</td><td>Marx</td><td>Davis Moore</td><td>Milkman</td><td>Willis</td></tr> <tr><td colspan="5">Documents consultats i usats per a elaborar el treball:</td></tr> <tr><td colspan="4">Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona</td><td>Núm.:</td></tr> </table>	Lectures obligatòries:					Comentari	Marqués	Marglin	Weber	Scott	Izquierdo	Berger	Marx	Davis Moore	Milkman	Willis	Documents consultats i usats per a elaborar el treball:					Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona				Núm.:		
Lectures obligatòries:					Comentari																							
Marqués	Marglin	Weber	Scott	Izquierdo																								
Berger	Marx	Davis Moore	Milkman	Willis																								
Documents consultats i usats per a elaborar el treball:																												
Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona				Núm.:																								
Lliurament dossier de seguiment		Condicció																										
<table border="1"> <tr><td>Versions anteriors del treball (fases corregides)</td><td></td><td rowspan="3">Valoració procés:</td></tr> <tr><td>Documents consultats i usats per a elaborar el treball (només els que no tenen versió digital)</td><td></td></tr> <tr><td>Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona</td><td>Núm.:</td></tr> </table>	Versions anteriors del treball (fases corregides)		Valoració procés:	Documents consultats i usats per a elaborar el treball (només els que no tenen versió digital)		Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona	Núm.:																					
Versions anteriors del treball (fases corregides)		Valoració procés:																										
Documents consultats i usats per a elaborar el treball (només els que no tenen versió digital)																												
Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona	Núm.:																											
Lliurament CD		Condicció																										
<table border="1"> <tr><td>Arxiu de la versió final del treball</td><td></td><td rowspan="4">Comentari</td></tr> <tr><td>Arxiu amb la bibliografia</td><td></td></tr> <tr><td>Arxius dels documents consultats i usats per a elaborar el treball</td><td></td></tr> <tr><td>Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona</td><td>Núm.:</td></tr> </table>	Arxiu de la versió final del treball		Comentari	Arxiu amb la bibliografia		Arxius dels documents consultats i usats per a elaborar el treball		Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona	Núm.:																			
Arxiu de la versió final del treball		Comentari																										
Arxiu amb la bibliografia																												
Arxius dels documents consultats i usats per a elaborar el treball																												
Aproximadament. l'equivalent a 9 articles per persona	Núm.:																											
TOTAL ASPECTES FORMALS		3																										

Gràfic 5: Exemple de la guia d'avaluació de l'informe final del treball d'investigació exploratori. Aspectes de contingut

CONTINGUT		PUNTS
Introducció		0,5
Es presenta l'objecte d'estudi	Comentari	
Es presenten els continguts que s'elaboren en el text		
No hi ha introducció ni definició		
Definició i elaboració conceptual de l'àmbit d'estudi		1
Definició dels principals conceptes usats	Comentari	
Interrelació entre els conceptes		
S'estableixen relacions pròpies dels autors/es del treball		
S'apunten els conceptes principals sense definir-los		
No hi ha elaboració conceptual		
Elaboració de la contextualització de l'àmbit d'estudi		1
Dimensió històrica	Comentari	
Dimensió institucional		
Dimensió socio-econòmica		
Delimitació espai-temps		
No hi ha context		
Consistència de les afirmacions i arguments de cada eix d'anàlisi		1
Hi ha arguments teòrics o/í empírics	Comentari	
Hi ha arguments propis dels autors/es del treball		
No hi ha relació entre les afirmacions i els arguments		
No hi ha arguments		
Dades empíriques de cada eix d'anàlisi		1
Hi ha dades	Comentari	
Hi ha exemples		
Comentaris de les dades		
Les dades són adequades als continguts		
Els exemples són adequats als continguts		
Hi ha elements <u>propositius</u> per resoldre absència de dades		
No hi ha dades ni exemples		
Recolzament de les afirmacions, definicions, arguments i dades en referències bibliogràfiques		1
Les definicions es recolzen en bibliografia citada en el text	Comentari	
Les afirmacions es recolzen en bibliografia citada en el text		
Els arguments es recolzen en bibliografia citada en el text		
Les dades es recolzen en bibliografia i fonts dictades en el text		
No hi ha referències bibliogràfiques en el text		
Elaboració de les conclusions		0,5
Les conclusions aporten nous elements	Comentari	
Les conclusions aporten la posició dels autors/es del treball		
Les conclusions són un resum del text		
No hi ha conclusions		
Coherència interna de tot el text		1
El que es proposa i el que es fa coincideix	Comentari	
El text apareix unitari		
El text apareix fragmentari (successió de parts individuals no articulades entre elles)		
Es canvia de qüestió sense justificació		
Consisteix en una successió de resums de lectures		
No hi ha coherència interna		
TOTAL CONTINGUT		7
* Si es marca l'opció <i>No hi ha...</i> les altres caselles han d'estar en blanc.		
COMENTARI GENERAL		

Un altre element central que impulsa l'autonomia de cada estudiant és que els lliuraments i les consultes en tutories queden sota la seva responsabilitat. Cada equip pot concertar tantes tutories quantes vulgui, sempre i quan sigui a iniciativa pròpia. L'acompliment dels terminis de lliurament de les fases tampoc són fiscalitzats. Això no vol dir que no s'estableixi un calendari de lliuraments de cada fase a l'alumnat. Hi és, però l'acompliment d'aquest calendari depèn de dos factors: la responsabilitat i planificació de la feina de cada equip i la quantitat de dificultats acumulades. Pel que fa al primer punt, el temps en que el docent triga en corregir la fase lliurada depèn del grau de puntualitat en que s'ha lliurat per part de l'alumnat. Quant més puntual més ràpid (això és especialment vàlid per als lliuraments de les primeres versions). Pel que fa al segon, en funció del grau de repetició, serietat i disposició de cada equip

en corregir els errors, les noves correccions es fan més ràpides o més lentes. La idea de fons és evitar que en l'alumnat s'instal·li la percepció que el docent està sempre a la seva disposició, sigui quina sigui la actitud que cada equip té davant del treball que està realitzant.

Finalment, el procés d'aprenentatge autònom i del seu foment i seguiment té una traducció en dedicacions. Aquestes són relativament altes, però més que el número d'hores, cal destacar la seva distribució. La dedicació per a totes les parts ha de ser constant al llarg del curs, la qual cosa fa que el sistema sigui poc adequat per a contextos d'aprenentatge irregulars en el temps. Això té clares conseqüències, com veurem en l'apartat següent, sobre la compatibilitat entre estudis i treball per a l'alumnat, i docència i recerca per al professorat. En el quadre següent s'indiquen les dedicacions mitjanes al treball d'investigació per part del professor i de l'alumnat a partir de l'experiència.

Professorat		Alumnat	
Activitat (per un grup de 15 equips)	Dedicació (en hores)	Activitat (per cada equip)	Dedicació (en hores)
Elaboració materials	8	Elaboració materials	70
Sessions específiques	2	Sessions específiques	2
Tutories específiques	40	Tutories específiques	3
Correcció	40	Reelaboració	5

Donat que l'assignatura a dia d'avui no té comptabilització en crèdits europeus, no es pot fer encara una comparativa sobre el grau de proximitat a la dedicació teòrica i la real a l'assignatura.

Quadre 3: Dedicacions del professorat i de l'alumnat

4. Resultats i Conclusions

En general la valoració és positiva, perquè permet assolir bona part de les competències assenyalades.

Fites

- Crear una dinàmica d'aprenentatge centrada en l'alumnat que estimula la seva participació, capacitats d'interrogació i de treball i alhora estimula la feina de la professora o professor.
- Generar un treball significatiu per l'alumnat.
- Assolir per a bona part de l'alumnat que conclou el treball les competències proposades.
- Obtenir productes finals interessants que han permès eixamplar els límits de l'alumnat i estimular al professorat.

Dificultats

- Una de les principals dificultats està en la proporció entre professorat i alumant. En condicions normals, suposa una dedicació del professorat molt més intensa (fins al punt d'exhaurir les hores de tutories ordinàries i haver d'ampliar-les). Per tant es fonamenta parcialment en una bona dosi de voluntarisme que no sempre es podrà exigir ni esperar (particularment quan les condicions de treball no siguin les més adients). Alhora la dedicació requereix per part del professorat una dedicació constant a la docència.
- Pot seguir aquest sistema d'avaluació l'alumnat a temps complet i a temps parcial, sempre hi quan puguin dedicar-s'hi de forma constant. Persones amb dedicacions intermitents e intensives en activitat alienes als estudis no aconsegueixen seguir. El

mateix es pot assenyalar per a la relació entre docència i recerca. El professorat amb dedicacions imprevistes i molt intenses en moments puntuals a la recerca pot afectar al seguiment del procés.

- És un sistema que té per efecte augmentar el número de persones que aproven l'assignatura, de les que es presenten, i en general augmenta la mitjana. Tanmateix, augmenta el no presentat.
- No totes les competències que es proposen es poden arribar a avaluar de la millora manera possible (especialment les comunicatives i les de treball d'equip, més enllà de les apreciacions que es puguin fer en les tutories entre professorat i alumnat). Això en sí mateix no té perquè ser una dificultat, a no ser que es consideri que tota competència proposada en una assignatura ha de ser forçosament quantificada qüestió, crec, més que discutible.

Referències Bibliogràfiques

BADIA, A. I MONEREO, C. 2004. Instruments de regulació i d'avaluació estratègica dels aprenentatges dels alumnes. Materials dels tallers per a professorat de la UAB. Programa de Suport a la Innovació de la Docència Universitària. Universitat Autònoma de Barcelona.

BEARD, R. 1974. *Pedagogía y didáctica de la enseñanza universitaria*. Barcelona: Oikos-Tau.

BEARD, R.; HARTLEY, J. 1984. *Teaching and Learning in Higher Education*, London: Harper Row.

BIGGS, J. 2006. *Calidad del aprendizaje universitario*. Madrid: Nancea.

BENITO, A.; CRUZ, A. 2005. *Nuevas claves para la Docencia Universitaria*. Madrid: Narcea.

ELTON, L. 1987. *Teaching in Higher Education: Appraisal and Training*. London: Kogan Page.

FERRER, V. 1994. *La metodología didáctica a l'ensenyament universitari*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona.

GONZÁLEZ, J.; PAGANI, R. 2002. "El Crédito Europeo y el Sistema Educativo Español. Informe técnico". [http://www.crue.org/espaeuro/encuentros/suplemento-vigo2002_.pdf].

GONZÁLEZ, J.; WAGENAAR, R. (eds.) 2003. *Tuning Educational Structures in Europe. Final Report –Phase One*. Bilbao: Universidad de Deusto. [<http://www.relint.deusto.es/TUNINGProject/index.htm>]

RAMSDEN, P. 1992. *Learning to Teach in Higher Education*. London: Routledge.

RUÉ, J. 2004. L'avaluació a la UAB. *Full de la Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior IDES. N.3*. <http://www.uab.cat>.

VICE-RECTORAT D'ESTUDIANTS I DE CULTURA DE LA UAB. 2006. *Compaginació de la Vida Acadèmica i Laboral dels Estudiants*. Intranet UAB.